

РЕШЕНИЕ

№ 530

гр. София, 06.01.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXIV КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 05.12.2025 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Росица Цветкова

ЧЛЕНОВЕ: Снежанка Къосева
Георги Бозуков

при участието на секретаря Наталия Дринова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **9028** по описа за **2025** година докладвано от съдия Росица Цветкова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 285 от Закон за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Образувано е по касационни жалби на всяка от страните в първоинстанционното производство срещу решение № 5987/16.02.2025 г., постановено по административно дело № 5910/2023 г. по описа на АССГ, с което на Х. Т. И. ЕГН: [ЕГН], е присъдено обезщетение за неимуществени вреди, както следва: - в размер на 5 000.00 лв., претърпени от незаконосъобразно бездействие на администрацията при Затвора С., изразяващо се в непровеждане на задължителни профилактични прегледи, флуорографски изследвания по време на изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ за периода 15.02.2017 г. - 30.01.2020 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска - 22.06.2023 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение; - в размер на 3 000 лв., претърпени от незаконосъобразно бездействие на администрацията при Затвора С., изразяващо се в непровеждане на назначени на ищеца контролни прегледи, след хоспитализации в Медицински институт на МВР на датите 15.04.2019 г., 30.04.2019 г., 10.07.2019 г. и 17.07.2019 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска - 22.06.2023 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение. Предявените искове на Х. Т. И., ЕГН [ЕГН], срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ са отхвърлени в частта, с която се търси обезщетение за неимуществени вреди, над присъдените суми от 5 000.00 лв. относно профилактичните прегледи и над 3 000 лв. относно контролните прегледи или общо над сумата от 8 000.00 лв. до пълния предявен от ищеца размер – 30 000 лв., както и на основаниято

„непроведени задължителни планови имунизации и реимунизации“.

Срещу решението е подадена касационна жалба от Х. Т. И. с ЕГН: [ЕГН], чрез адвокат С. И., САК, със съдебен адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] и на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /ГДИН/, с адрес: [населено място], [улица]. Х. Т. И. обжалва решението на АССГ в отхвърлителната му част, на основание неправилно приложение на материалния закон. Конкретно: оспорва се размерът на присъдените обезщетения, като се твърди, че те са занижени, както и извода на съда, че част от основанията на иска не са налице, както и началната дата на обезщетенията за забава. От съда се иска да измени Решение № 5987/16.02.2025 г., постановено по административно дело № 5910/2023 г. по описа на АССГ в оспорената част, като бъде постановен съдебен акт, с който ГДИН да бъде осъдена да заплати на ищеца обезщетение за причинените му неимуществени вреди в размер на 11 160.00 лв., ведно с мораторната лихва за забава в размер на законната лихва по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, считано от датата на преустановяване на деликта – 31.01.2020 г. до окончателното изплащане на присъденото обезщетение, включително адвокатско възнаграждение и сторените съдебно-деловодни разноски за заплатена държавна такса касационна жалба, както и 30.00 лв. за частна жалба.

От страна на Х. Т. И. е депозирана частна жалба срещу Решение № 24121/12.07.2025 г., постановено по административно дело № 5910/2023 г. по описа на АССГ, с което е отхвърлено искането на ищеца с правно основание чл. 248 от ГПК за изменение на решението в частта за разноските по отношение на размера на адвокатското възнаграждение. Доколкото искането за изменение на решението в частта на разноските не е било уважено, предметът на частната жалба се поглъща от касационната проверка на оспореното решение.

Срещу постановеното решение № 24121/12.07.2025 г. е подадена касационна жалба и от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“. С касационната си жалба се оспорва решението като неправилно, поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на административно производствените правила и необосновано в частта, с която са осъдени да заплатят на Х. Т. И. обезщетение за неимуществени вреди, както следва: - в размер на 5 000.00 лв., претърпени от незаконосъобразно бездействие на администрацията при Затвора С., изразяващо се в непровеждане на задължителни профилактични прегледи, флуорографски изследвания по време на изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ за периода 15.02.2017 г.-30.01.2020 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска - 22.06.2023 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение; - в размер на 3 000 лв., претърпени от незаконосъобразно бездействие на администрацията при Затвора С., изразяващо се в непровеждане на назначени на ищеца контролни прегледи, след хоспитализации в Медицински институт на МВР на датите 15.04.2019 г., 30.04.2019 г., 10.07.2019 г. и 17.07.2019 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска - 22.06.2023 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение. При условията на алтернативност моли за намаляване размера на присъденото обезщетение.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена се представлява от прокурор Стоян Димитров. Изразява се становище за неоснователност на двете касационни жалби.

Административен съд София – град (АССГ), след преценка на събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Касационните жалби са допустими, като подадени от надлежни страни, в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол.

За да прецени тяхната основателност, съдът съобрази следното:

С Решение № 5987/16.02.2025 г., постановено по административно дело № 5910/2023 г. по описа на АССГ, съдът уважил частично предявените искове, като е осъдил Главна дирекция

„Изпълнение на наказанията“ да заплати на Х. Т. И., ЕГН [ЕГН], обезщетения за неимуществени вреди, както следва: 1. Обезщетение в размер на 5 000 лв. (пет хиляди лева) за неимуществените вреди, претърпени от незаконосъобразно бездействие на администрацията при Затвора С., изразяващо се в непровеждане по отношение на ищеца на задължителни профилактични прегледи, флуорографски изследвания по време на изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ за периода 15.02.2017г. - 30.01.2020г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска - 22.06.2023 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение; 2. Обезщетение в размер на 3 000 лв. (три хиляди лева) за неимуществените вреди, претърпени от незаконосъобразно бездействие на администрацията при Затвора С., изразяващо се в непровеждане на назначени на ищеца контролни прегледи, след хоспитализации в Медицински институт на МВР на датите 15.04.2019 г., 30.04.2019 г., 10.07.2019 г. и 17.07.2019 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска - 22.06.2023 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение. В останалата част предявените искове до пълния размер от общо 30 000 лв. (първоначално предявеният иск за общо 11 160 лв. е бил увеличен в хода на производството) са отхвърлени като недоказани и неоснователни на основанието „непровеждане на задължителни имунизации и реимунизации“ и като неоснователни по размер над присъдения, ведно с претенцията за заплащане на обезщетение за забава на двете обезщетения от 31.01.2020г. до предявяване на исковата молба. С решението съдът е осъдил Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на Х. Т. И. разноски по делото, както и на адвокат С. Т. И. сумата от 251 лв. (двеста петдесет и един лева) - адвокатско възнаграждение по чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата.

Решението на първоинстанционния съд е валидно и допустимо и съобразено с материалния закон в частта, с която част от основанията на предявените искове са приети за доказани и основателни, а други – не. Съдът е изяснил релевантната фактическа обстановка в пълен обем, с допустими по закон доказателства и доказателствени средства. При установяването на фактите съдът не допуснал каквото и да било съществено процесуално нарушение.

Правилно АССГ е приел, че претенцията за присъждане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди е частично основателна и доказана. По делото безспорно е установено противоправно поведение на ГДИН осъществено чрез бездействие - неизвършване на задължителни профилактични прегледи и флуорографски изследвания, както и непровеждане на назначени на ищеца контролни прегледи по време на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“. В тази част решението на АССГ е правилно и законосъобразно, постановено при детайлен анализ на законовите разпоредби и на събраните доказателства. Съгласно нормата на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Според чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според ал. 2 на същата разпоредба, за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаят чувство на страх, незащитеност или малоценност. Безспорно е установено наличието на бездействие от администрацията на ГДИН, довело до нарушение на основните човешки права на лишения от свобода, предвид, че същите са били запознати със здравословното състояние на

ищеца. По силата на нормата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Както правилно е приел първоинстанционният съд, ищецът не дължи доказването на неимуществените вреди, когато е налице нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, както и на чл. 3 от ЕКПЧОС. Безспорно е установено и наличието на причинно-следствена връзка между настъпилите вреди и бездействието на затворническата администрация.

По отношение на неоснователността на едно от въведените основания – непровеждане на задължителни планови имунизации по време на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, съдът намира, че решението е подробно мотивирано и обосновано. Нормата на чл. 140, ал. 1 от ЗИНЗС определя, че на всеки лишен от свобода най-малко веднъж годишно се извършват профилактичен преглед, флуорографски и лабораторни изследвания и се провеждат задължителните планови имунизации и реимунизации. От страна на АССГ е установено, че на ищеца не са правени каквито и да било имунизации и реимунизации в исковия период. Съдът подробно е обосновал, че през този период лишеният от свобода не е подлежал на такива задължителни планови имунизации и реимунизации, като в тази връзка е изложил обстоятелни мотиви, които не следва да бъдат преповтаряни. Плановите имунизации и реимунизации се осъществяват единствено по официалния имунизационен календар за задължителни имунизации и реимунизации, публикуван и воден от Министерство на здравеопазването на РБ. Правилно е установено въз основа на официално публикуваната информация, че след навършване на 25-годишна възраст, се извършва единствено реимунизация срещу тетанус и дифтерия, която е през десет години. В тази връзка първоинстанционният съд е направил извод, че в периода от 15.02.2017 г. до 30.01.2020 г., Х. Т. И. не е подлежал на задължителни планови имунизации и реимунизации и този извод е напълно съобразен с данните по делото и официалния имунизационен календар за задължителни имунизации и реимунизации. Възраженията, направени с касационната жалба в тази връзка са напълно неоснователни: последната планова имунизация срещу пневмококови инфекции (Пневмо) е предвидена за поставяне на лицата преди навършване на двегодишна възраст. Предвидените по чл. 18 от Наредбата № 15 от 12.05.2005 г. за имунизациите в Република България имунизации не са планови, а извънпланови, т.е. те са извън предметния обхват на нормата на чл. 140 от ЗИНЗС, която въвежда задължение за провеждане на задължителните планови имунизации и реимунизации на лишените от свобода. Безусловно задължение за затворническата администрация да провежда извънпланови имунизации по отношение на лишените от свобода законът не предвижда, тъй като извършването им предполага по отношение на лицето да не е проведена някоя от задължителните имунизации на съответната посочена имунизационния календар възраст и данни за това да се съдържат в медицинското досие на лицето. По делото не е доказано, че на ищеца не е била проведена някоя от задължителните имунизации на посочените в имунизационния календар възрасти и респ. това обстоятелство да е било известно на затворническата администрация. По отношение на тази част на исковата претенция, както е установила и първата инстанция, не са налице доказателства за осъществено противоправно бездействие от страна на ГДИН.

При допълнителна преценка на релевантните по делото обстоятелства обаче съдът намира, че отделни елементи, свързани с продължителността и системния характер на установеното незаконосъобразно бездействие, не са намерили пълно отражение при определяне на размера на обезщетенията. Установеното неизпълнение на задълженията на затворническата администрация не е инцидентно, а обхваща значителен период от време, през който ищецът е бил поставен в положение на пълна зависимост от действията на администрацията по отношение на достъпа до медицинско наблюдение. Това обективно е засилило интензитета на преживените неимуществени

вреди, изразяващи се в тревожност, чувство за несигурност и страх за здравето, които надхвърлят обичайните негативни преживявания, присъщи на изтърпяването на наказание „лишаване от свобода“. При тези данни и с оглед принципа на справедливостта по чл. 52 ЗЗД, касационният състав намира, че е налице основание за ограничено увеличение на всяко от присъдените обезщетения с по 1 000 лв., до общ размер от 10 000 лв., при претендирано увеличение пред касационната инстанция до 11 160 лв.

На следващо място съдът намира, че началният момент на обезщетението за забава е неправилно определен. Съгласно ТР № 3/22.04.2004 г. по тълк. д. № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС, т. 4, при незаконни действия или бездействия на административните органи началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, е от момента на преустановяването на тези незаконосъобразни действия. В конкретния случай се претендира присъждане на законната лихва от момента на „излизането“ на ищеца от затвора – 31.01.2020г., който момент е по-ранен от момента на предявяване на исковата молба и към този момент бездействието безспорно е преустановено. Затова началният момент на законната лихва следва да се определи към този момент – 31.01.2020 г.

По отношение на частната жалба на адвокат С. И. срещу Решение № 24121/12.07.2025 г., постановено по административно дело № 5910/2023 г. по описа на АССГ, с която е отказано изменение на Решение № 5987/16.02.2025 г., постановено по административно дело № 5910/2023 г. по описа на АССГ в частта за присъдените разноски, съдът намира следното: Частната жалба е основателна. В обжалваното решение съдът е изложил съображения, че размерът на възнаграждението на адвоката е определено като размер на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата и съразмерно на уважения размер на иска. Предвид материалния интерес по делото – 30 000 лв., минималният размер на адвокатското възнаграждение, определено по правилата на чл. 8, ал.1 във връзка с чл. 7, ал. 2 от Наредбата № 1 от 9.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа, към която препраща чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата, е 3050 лв. и сумата от 251лв. не представлява съразмерна част от този минимален размер от 3050 лв. с оглед уважения размер на иска – 8000 лв. при претендирани 30 000 лв. (съразмерна на уважения иск би била сумата от 813лв.) Затова и поради увеличениния размер на обезщетенията са налице основания за изменение на размера на присъденото възнаграждение на адвоката за осъщественото процесуално представителство. Предвид значителния обем на извършена работа по делото съдът намира, че няма основание размерът на възнаграждението да се определя към минимума, предвидн в Наредбата и справедливото възнаграждение на адвоката би следвало да се определи към средния размер, а именно в размер на 4000 лв. При този размер на възнаграждението, съразмерно на уважената част на исковите претенции, ГДИН следва да бъде осъдена да плати на адвокат С. И. за адвокатско възнаграждение наместо 251лв. равностойността на 1333.33лв. в евро или 681.73 евро. Доколкото касационната жалба е частично основателна, както и поради основателността на частната жалба, на Х. Т. И. следва да се присъдят и допълнително направените разноски в размер на 35 лв., представляващи заплатена държавна такса за касационното производство и за частната жалба.

На администрацията на затвора не се дължи юрисконсултско възнаграждение в никоя от хипотезите на чл. 286 ЗИНЗС. Направеното искане от ответника ГДИН за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователно. Разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 144 и чл. 143 АПК. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска/исковете му, означава, че такова не се дължи.

Така мотивиран от изложеното и на основание чл. 203 и следващите от АПК, Административен съд София – град, XXIV-ти касационен състав,

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯ Решение № 5987/16.02.2025 г., постановено по административно дело № 5910/2023 г. по описа на Административен съд София-град, В ЧАСТТА относно размера на присъдените обезщетения, като ОПРЕДЕЛЯ същите, както следва: 1. обезщетението за неимуществени вреди, причинени от непровеждане на задължителни профилактични прегледи и флуорографски изследвания, в размер на 6 000 (шест хиляди) лева вместо в размер на 5 000 лв.; 2. обезщетението за неимуществени вреди, причинени от непровеждане на назначени контролни прегледи след хоспитализации, в размер на 4 000 (четири хиляди) лева, вместо в размер на 3 000 лв.; В ЧАСТТА относно началния момент на законната лихва върху присъдените обезщетения, като ОПРЕДЕЛЯ, че същата се дължи, считано от 31.01.2020 г., вместо от 22.06.2023 г., до окончателното изплащане на сумите, както и в ЧАСТТА на присъденото адвокатско възнаграждение по чл. 38 от ЗА, като вместо 251лв. определя размер на адвокатското възнаграждение, платимо от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ на адв. С. И., в размер на равностойността на 1 333.33лв. в евро, а именно 681.73 евро.

В ОСТАНАЛАТА ЧАСТ оставя решението в сила.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на Х. Т. И., ЕГН [ЕГН], сумата от 35.00 лв. представляваща съдебно – деловодни разноски за касационното производство.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.